

A nem pénzügyi szolgáltatók a pénzmosás elleni intézményrendszerben

Designated non-financial businesses and professions in the anti-money laundering framework

---

Nagy Zoltán

szakértő
Nemzeti Adó- és Vámhivatal,
Központi Irányítás,
Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda
nagy.zoltan_2@nav.gov.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány röviden áttekinti a nem pénzügyi szolgáltatók szerepét a pénzmosás elleni intézményrendszerben, bemutatva azok különböző típusait, az általuk nyújtott szolgáltatásokban pénzmosási szempontból rejtőző főbb kockázatokat. Emellett kitér a szolgáltatók pénzügyi információs egység felé megnyilvánuló bejelentési hajlandóságára, illetve bemutatja a felmerülő kockázatok csökkentésének lehetőségeit.

Módszertan: A tanulmány elkészítésekor a releváns nemzetközi szakirodalom, ajánlások és európai uniós, valamint magyar jogszabályok kerültek áttekintésre. A tanulmányhoz felhasználásra kerültek a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda rendelkezésére álló statisztikai adatok is. A Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda adatbázisából származó adatok vagy a szolgáltatók által tett adatszolgáltatásokon alapulnak (például eKSZNY, bejelentések száma), vagy a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda által lefolytatott eljárásokon, melyek részben automatikusan, informatikai rendszer által kerülnek legyűjtésre, részben manuális feldolgozás által. A manuálisan bekerülő adatok visszaellenőrzésre kerülnek az adatok pontossága érdekében. Így megállapítható, hogy a Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda adatbázisaiból származó információk jellemzően megbízhatók. A tanulmány leíró statisztikai módszert alkalmaz.

Megállapítások: Megállapítható, hogy a nem pénzügyi szolgáltatók számottevő pénzmosási kockázatnak vannak kitéve, amely jelentős sérülékenységet okoz

a pénzmosás elleni intézményrendszerben nemcsak Magyarországon, hanem az EU-ban és világszerte is. A hiányosságok többek között rendkívül alacsony bejelentési hajlandóságot eredményeznek. Ezen sérülékenységeket felismerve az irányadó nemzetközi szervezetek és az EU is a nem pénzügyi szolgáltatók szigorúbb felügyeletét és a felügyeleti szervek közötti koordinációt szorgalmazza, amely a közeljövőben változást hozhat a területen, és csökkentheti a szektor pénzmosási kitétségét.

Érték: A tanulmány több évre visszamenőleg tekint át statisztikai adatokat, melyeket párhuzamba állít a jelenlegi pénzmosás elleni intézményrendszerben tapasztalható, nem pénzügyi szolgáltatókkal összefüggő trendekkel, illetve ráirányítja a figyelmet egy pénzmosási szempontból viszonylag elhanyagolt szektorra.

Kulcsszavak: pénzmosás, nem pénzügyi szolgáltató, bejelentés, pénzügyi információs egység

Abstract

Aim: The study briefly sums up the position of the designated non-financial businesses and professions (DNFBPs) within the anti-money laundering framework while describing the main risks associated with these type of service providers. The study covers the willingness of the DNFBPs to file suspicious activity reports (SARs) to the financial intelligence unit and tries to assess potential solutions to mitigate money-laundering related risks.

Methodology: The study examines the relevant international literature, guidances, the legal acts of the European Union and Hungary. The study also uses statistical data available to the Hungarian Financial Intelligence Unit. The statistical data originating from the database of the Hungarian Financial Intelligence Unit are based on either data submitted by the obliged entities (e.g. electronic register of designated persons, submitted of SARs) or based on data recorded by the Hungarian Financial Intelligence Unit on the conducted procedures. The datasets are partially recorded automatically by the IT infrastructure and partially recorded manually. The manually recorded datasets are checked again to ensure accuracy of the data. Hence, the data originating from the database of the Hungarian Financial Intelligence Unit can be deemed reliable. The study uses descriptive statistical methodology.

Findings: It can be established that designated non-financial businesses and professions face considerable money laundering risk that causes a substantial vulnerability in the anti-money laundering framework not only in Hungary, but in the EU and worldwide. The deficiencies among others cause an exceptionally low willingness to submit suspicious activity reports. Recognizing the vulnerabilities, the relevant international organizations and the EU urges actions that lead to

tighter supervision on non-financial businesses and professions and closer cooperation between the supervising authorities. These actions aim to reduce the money laundering risks posed by the sector.

Value: The study examines several years' statistical data and compares them to the actual trends prevalent in the field of non-financial businesses and professions and draws attention to a sector overlooked in the aspect of money laundering risks.

Keywords: money laundering, non-financial businesses and professions, suspicious activity report, financial intelligence unit

Bevezetés

A nem pénzügyi szolgáltatók fontos szerepet töltenek be a pénzmosás elleni globális küzdelemben. A pénzmosás elleni nemzeti jogszabályok és az európai uniós szabályozás hatálya alá vonja a nem pénzügyi szolgáltatókat (angol nyelvű kifejezéssel *designated non-financial businesses and professions – DNFBPs*), amelyek így bejelentést kötelesek tenni a letelepedésük szerinti ország pénzügyi információk egységéhez, pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására vagy dolog büntetendő cselekményből való származására utaló adat, tény, körülmény felmerülése¹ esetén. Ugyanakkor megállapítható, hogy a nem pénzügyi szolgáltatók bejelentési hajlandósága meglehetősen alacsony a pénzügyi szektorhoz viszonyítva. A tanulmány kísérletet tesz az alacsony bejelentési hajlandóság mögött meghúzódó okok feltárására, illetve bemutatja a bejelentési hajlandóság növelésének – és így a hatékonyabb pénzmosás elleni fellépés fokozásának – lehetséges eszközeit.

A tanulmány elsősorban a magyar szabályozásra épít, azonban ahol szükséges, megemlíti azokat a nemzetközi standardokat és jogszabályokat, amelyekből a magyar szabályozás merít.

A nem pénzügyi szolgáltatók

Nemzetközi viszonylatban a pénzmosás elleni intézményrendszerre meghatározó befolyást gyakorló Financial Action Task Force² (a továbbiakban: FATF)

---

1 A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) 30. § (1) bekezdése és 34. § (1) bekezdése.

2 A Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force, FATF) a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem nemzetközi standardjait meghatározó kormányközi szervezet.

ajánlása³ alapján nem pénzügyi szolgáltató kategóriába tartoznak a szerencsejáték-szervezők, ingatlanügynökök, nemesfém- és drágakő-kereskedők, ügyvédek, közjegyzők, a független jogi szolgáltatást nyújtók, a könyvelők, a bizalmi vagy kezelési szolgáltatást végzők, illetve azon szolgáltatók, amelyek gazdasági társaságok részére azok létesítéséhez, működtetéséhez vagy vezetéséhez szükséges szolgáltatásokat nyújtanak. A felsorolás az Európai Unió pénzmosás elleni irányelvében⁴ is visszaköszön, illetve a magyar szabályozásban is tetten érhető.

Az említett EU-s irányelv hatálya azon árukereskedőkre is kiterjed, amelyek legalább 10 000 euró összegű készpénzfizetést teljesítenek vagy kapnak (a magyar szabályozás szerint ez az értékhatár hárommillió forint).

Bejelentési kötelezettség

A nem pénzügyi szolgáltatókat tehát bejelentési kötelezettség terheli, amelynek elmulasztása akár bűncselekménynek is minősülhet.⁵ Természetesen – főszabály szerint – bűncselekményt természetes személy tud elkövetni, így ebben a körben a szolgáltató vezető tisztségviselőjének vagy alkalmazottjának felelőssége merülhet fel. A szolgáltatóval mint jogi személlyel szemben pedig közigazgatási, felügyeleti szankciók alkalmazhatók.

A bejelentési kötelezettség ugyanakkor szubjektív. A szolgáltatóknak kockázatalapú megközelítést kell alkalmazniuk, amelyben segítségükre lehetnek a felügyeletet ellátó szervek ajánlásai, a szolgáltatók részére elérhető nemzeti kockázatértékelés (National Risk Assessment – NRA), illetve a nemzetközi szervezetek ajánlásai.

A kockázati szint – annak szubjektivitása miatt – szolgáltatónként eltérő lehet, hiszen egy kétfős adótanácsadó vagy ügyvédi iroda mást tekinthet kockázatosnak, mint egy nemzetközi háttérrel működő, 30 munkatárssal dolgozó tanácsadó iroda. A kockázatalapú megközelítés ugyanakkor nem vezethet ahhoz, hogy bizonyos indikátorokat (ügynevezett piros zászlókat – red flag) a szolgáltató ne azonosítson, vagy azokat ne kellő súllyal vegye figyelembe, és ezért ne tegyen bejelentést. Különös tekintettel arra, hogy a nem pénzügyi szolgáltatók túlnyomó többsége (például adótanácsadó, ügyvéd, könyvelő) jelentős szakmai

---

3 International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation – the FATF Recommendations.

4 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről.

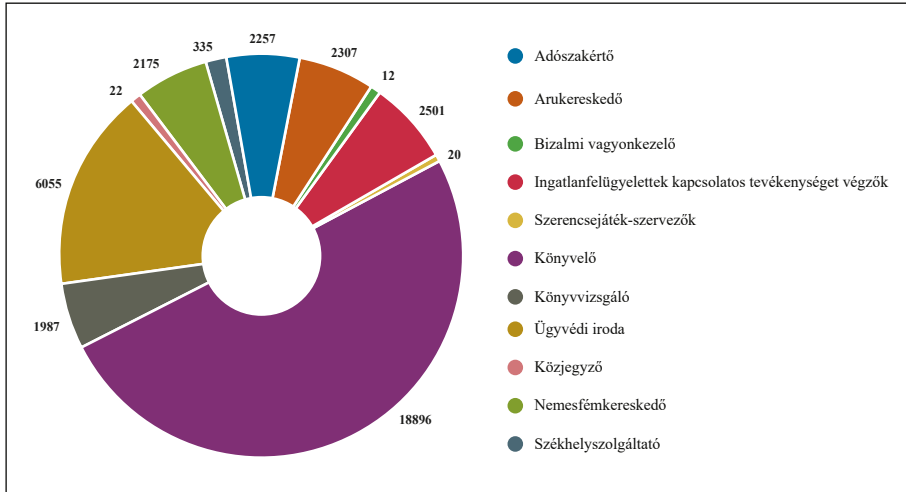
5 A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 401. §.

tudással rendelkezik, így tőlük magasabb fokú körültekintés várható el.

Megállapítható ugyanakkor, hogy a nem pénzügyi szolgáltatók számukhoz viszonyítva alacsony számú bejelentést tesznek.

1. számú ábra

A nem pénzügyi szolgáltatók megoszlása Magyarországon 2021-ben⁶

Forrás: EKSZNY⁷ adatbázis, Magyar Ügyvédi kamara nyilvános nyilvántartása alapján az ábrát a szerző készítette.

Látható, hogy a nem pénzügyi szolgáltatók több mint felét a könyvelők teszik ki 52%-kal, a második legnagyobb csoport 17%-kal az ügyvédi irodák, amelyeknek értelemszerűen több ügyvéd a tagja, számuk 11 773 főre tehető (URL1). Ezek a számok Ausztriával való összehasonlításban is magasnak mondhatók, hiszen a mintegy kilencmilliós országban mindössze 11 052 könyvelő, adótanácsadó és 6605 ügyvéd tevékenykedett 2020. december 31-én (URL2).

Számarányukhoz képest a nem pénzügyi szolgáltatók meglehetősen alacsony számú bejelentést tettek 2021-ben. Összehasonlításképp: a bankok ugyanebben az évben 11 467 bejelentést küldtek be.⁸

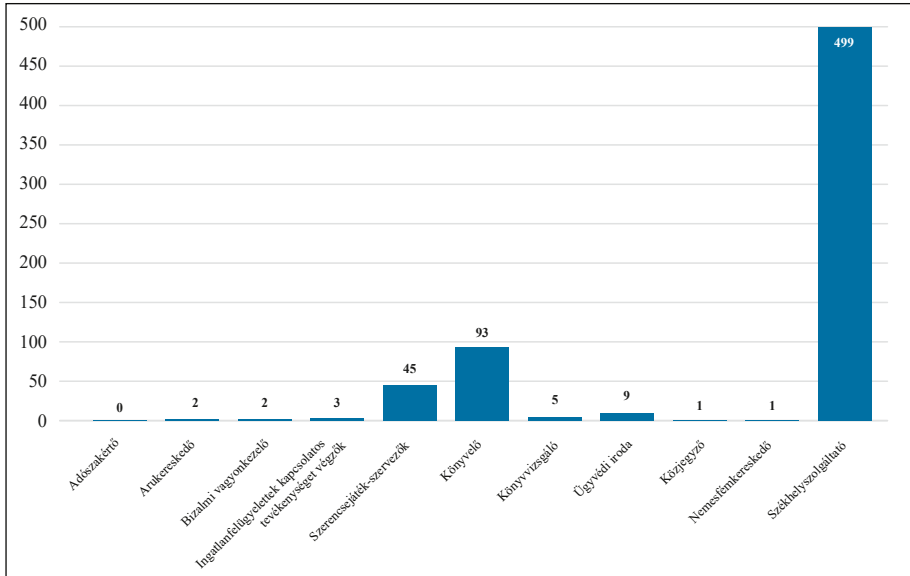
6 A közjegyzőkre vonatkozó számadat az eKSZNY-ben található adatokból került kiszűrésre, tekintettel arra, hogy a Magyar Országos Közjegyzői Kamara erről nyilvánosan nem tett közzé adatot. A közjegyzői irodák jellemzően nem jelentettek be kijelölt személyt a PEI-hez, ezzel magyarázható az alacsony számadat.

7 Elektronikus Kijelölt Személy Nyilvántartás.

8 A pénzügyi információs egység adatbázisa alapján

2. számú ábra

A nem pénzügyi szolgáltatók által 2021-ben tett bejelentések száma

Forrás: A pénzügyi információs egység adatbázisa, az ábrát a szerző készítette.

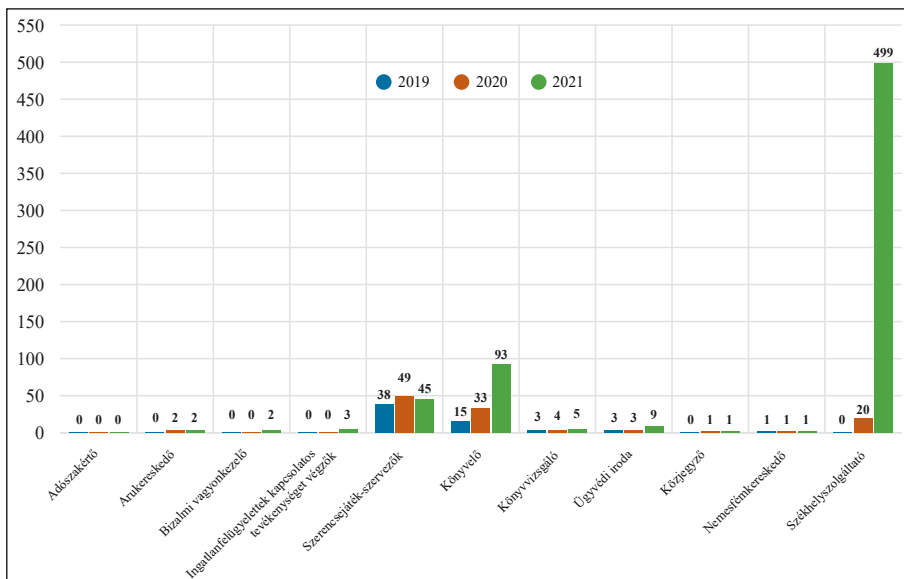
Látható, hogy a szolgáltatók száma nem áll arányban az általuk tett bejelentések mennyiségével. A bejelentések túlnyomó többsége a székhelyszolgáltatóktól és a könyvelőktől érkezett. Ezekről a bejelentésekről általánosságban elmondható, hogy abban az esetben kerültek beküldésre, ha a szolgáltató már nem tudta a kapcsolatot felvenni ügyfelével, az nem volt elérhető, esetleg a szolgáltatónak fizetendő díjak megfizetésével maradt el. Érdekes, hogy az árukereskedőként tett két bejelentés ugyanattól a szolgáltatótól származott.

Az összes, nem pénzügyi szolgáltatótól származó bejelentések száma 2021-ben 660 volt, amely az összes bejelentés⁹ 3,98%-a. Egy évvel korábban mindössze 113 bejelentés érkezett a nem pénzügyi szektortól, így egy pozitív tendencia látható, amely szerint a bejelentések száma – legalábbis egyes szolgáltatók esetén – emelkedést mutat.

9 Beleszámítva a belföldi és külföldi megkereséseket, valamint a külföldi tájékoztatásokat.

3. számú ábra

Bejelentések évenkénti megoszlása

Forrás: A pénzügyi információs egység adatbázisa, az ábrát a szerző készítette.

A fenti ábrához szükséges hozzáfűzni, hogy a székhelyszolgáltatók 2020. január 1-jével kerültek a Pmt. hatálya alá, így korábban őket bejelentési kötelezettség nem terhelte. Ennek ellenére egy alacsony bejelentésszámot produkáló 2020-as év után 2021-ben már a legtöbb bejelentést benyújtó nem pénzügyi szolgáltatóvá váltak. Megállapítható, hogy a könyvelők esetében stabil növekedés látható, 2021-re csaknem megtriplázódott a benyújtott bejelentések száma az egy évvel korábbihoz képest. A szerencsejáték-szervezőktől érkező bejelentések száma viszonylag stabilnak mondható évenkénti megoszlásban, azonban így is 50 alatt marad.

A többi szolgáltató esetében azonban nagyon alacsony bejelentésszámok láthatók, amelyek számottevő emelkedése a jelenlegi tendencia mellett nem várható.

Bejelentési hajlandóság hiányának lehetséges okai

Bizalmi viszony

A nem pénzügyi szolgáltatók jelentős része speciális bizalmi viszonyba kerül ügyfelével, tekintettel arra, hogy az ügyfél különböző – üzleti, adó, bank stb. –

titkait „bízva rá” a szolgáltatóra. Ezen titkok nyilvánosságra kerülése anyagi és akár erkölcsi károkat is okozhatnak az ügyfélnek. Emiatt a bizalmi viszony megléte sok esetben alapfeltétele az üzleti kapcsolat létrejöttének. A Budapesti Ügyvédi Kamara így fogalmaz honlapján: *„Az ügyvédi munka egyik legfontosabb pillére az ügyfelekhez fűződő bizalmi viszony kialakítása, fenntartása. Ennek elérése érdekében az ügyvéd felelősséggel tartozik az ügyfelek személyes adatainak védelméért, illetve a tudomására jutott ügyvédi titkokat köteles megőrizni.”* (URL3). Magyarországon az ügyvédi irodák nem közvetlenül tesznek bejelentést a pénzügyi információs egységhez, hanem azt a területi kamarának küldik meg, amely továbbítja a hatóságnak. Ez a kétlépcsős közvetett kommunikáció egyrészt lassítja a bejelentési folyamatot, másrészt hátráltatja a pénzügyi információs egység és a bejelentő közötti, esetlegesen szükséges kommunikációt. Számos esetben a bejelentésből nem állapítható meg, hogy ki volt a bejelentő, ami pedig fontos információval szolgálna a pénzügyi információs egység részére.

Az ügyvédek mellett ugyanakkor a bizalmi elem tetten érhető más szolgáltatók esetén is. Konkrét példák említése nélkül: több könyvelő iroda hirdeti magát kiemelve a bizalmasságot, a diszkréciót. Kiemelt szerepet élvez a bizalom az adótanácsadók, adószakértők tekintetében is. Nemcsak azért, mert az ügyfél „bízik abban”, hogy a szolgáltatótól nem kerülnek ki a titkai, hanem a megvásárolt szolgáltatásért jelentősebb értéket kap vissza, jellemzően adómegettakarítás vagy az adóbírságok elkerülésének formájában. Az Adótanácsadók Egyesülete szerint *„Az Adótanácsadó az ügyfelével kialakult bizalmi viszony keretei között ügyfelének érdekeit szem előtt tartva törekedjék arra, hogy a hivatalos eljárások ügyfelére nézve minél kedvezőbben fejeződjenek be.”* (URL4).

Az adótanácsadó, adószakértő adott esetben az adóhatóság előtt is képviseli ügyfelét, adó- és banktitkait megismerve a Pmt. azonban ilyen esetben sem mentesíti a bejelentési kötelezettség alól a szolgáltatót. Ilyen mentesítésre a legjobb példa az ügyvédek és kamarai jogtanácsosok esetén található a törvényben,¹⁰ amely mentesíti a szolgáltatót a bejelentési kötelezettség alól, amennyiben a bejelentés alapjául szolgáló adat, tény, körülmény büntetőeljárásban történő védelem, illetve bíróság előtti képviselet ellátása során vagy azzal összefüggésben jut tudomására.

A bizalmi vagyongazdálkodók már nevükben is megtalálható a „bizalom” szó, így ez alapvetőnek tekinthető. Ezen jogviszonyoknál ugyanis a vagyonrendelő nem „csak” különböző titkait, hanem vagyont ruházza át – legalábbis a magyar szabályozás szerint – a választott vagyongazdálkodóra, amely egyértelműen egy magasabb szintű bizalmat követel meg.

---

10 Pmt. 73. § (3) bekezdés.

Kevésbé játszik jelentős szerepet a bizalom az árukereskedők, ingatlanforgalmazó és -közvetítők, szerencsejáték-szervezők, közjegyzők, nemesfém-kereskedők és székhelyszolgáltatók esetén. Ennek ellenére azt láthatjuk, hogy a szolgáltatók túlnyomó többségénél is alacsony a bejelentési hajlandóság.

Az, hogy a szolgáltatók ügyfeleik tevékenységeit pénzmosás szempontból (is) figyelemmel kísérik, szükség esetén bizonyos ügyfélátvilágítási tevékenységeket végeznek el, vagy adott esetben bejelentést tesznek, a bizalmi viszonyt átalakíthatja, alááshatja (Ayling & Grabosky, 2006), és potenciálisan elidegenítheti az ügyfelet a szolgáltatótól (Zavoli & King, 2021), amely természetesen pénzügyi veszteséget okozhat annak.

Megállapítható tehát, hogy az alacsony bejelentési hajlandóság nem vezethető vissza kizárólag a szolgáltató és ügyfele bizalmi viszonyára, azonban fontos szerepet játszik.

Az alacsony bejelentési hajlandóság fakadhat még a jelentős piaci versenyből is. A szolgáltató ugyanis tarthat attól, hogy ügyfelét elveszti (Norton, 2018), az egyszerűen egy másik versenytárs szolgáltatásait veszi igénybe, ha ő bejelentést tesz. Emiatt a PEI tapasztalatai szerint az üzleti kapcsolat megszüntetésére is rendkívül ritkán kerül sor a nem pénzügyi szolgáltatók esetében. A bejelentések jellemzően akkor születnek, amikor az ügyfélkapcsolat már megszűnt.

Felügyelet

A nem pénzügyi szolgáltatók felügyelete nem központosított, tehát nincs egy kijelölt hatóság, mint például a pénzügyi szolgáltatók esetében a Magyar Nemzeti Bank (MNB), amely valamennyi nem pénzügyi szolgáltatót felügyelné.

A közjegyzők, ügyvédek és könyvvizsgálók esetében a területi vagy központi kamarák látják el a felügyeletet. Az árukereskedők, kulturális javakkal kereskedők és nemesfém-kereskedők felett Budapest Főváros Kormányhivatala, míg az adószakértők, könyvelők, ingatlanügylettel kapcsolatos tevékenységet végzők és székhelyszolgáltatók esetén a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítás Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda (a továbbiakban: PEI) látja el ezt a funkciót. A bizalmi vagyongazdálkodók felett a Magyar Nemzeti Bank, míg a szerencsejáték-szervezők felett a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága gyakorolja a felügyeleti jogokat.

Látható tehát, hogy a különféle szolgáltatók felügyeletét számos különböző szervezet és hatóság végzi. Ebből nyilvánvalóan következik, hogy felügyeleti eljárásaik, alkalmazott eszközeik, adott esetben a szankciók nem lesznek egységesek.

További nehézséget okoz, ha egyes szolgáltatók felügyeletét olyan szervezetek végzik, amelyek egyben érdekképviselői funkciót is ellátnak. Ilyenek az ügyvédek és közjegyzők esetében a területi kamarák, illetve a könyvvizsgálók tekintetében az országos kamara. A kamarák egyik fontos funkciója tagjainak érdekképviselése, így felmerül a kérdés, hogy mennyire lehet hatékony a felügyelet, amely egyszerre érdekképviselői funkciókat is ellát.

Egyes felügyeleti szerveknél bevett gyakorlat, hogy honlapjukon közzéteszik a lefolytatott felügyeleti eljárások eredményét, akár anonimizált formában, akár beazonosítható módon. Ezt egyébként a Pmt. 71. §-a kötelezővé teszi. A határozatok vagy legalább a hiányosságok ismertetése és az alkalmazott intézkedések közzététele generális prevencióként hat.

Az elérhető adatokból ugyanakkor az látszik, hogy a generális prevenció a szektorban nem érvényesül jelentősen, inkább az adott szolgáltató tekintetében lefolytatott eljárás, alkalmazott szankció eredményez tudatosabb pénzmosás elleni fellépést a szolgáltatók szintjén. A Pmt. hatálya alá 2020. január 1-jével bekerült székhelyszolgáltatókkal szemben a PEI 2020-ban négy helyszíni és 217 kérdőíves, míg 2021-ben 32 helyszíni és 318 kérdőíves ellenőrzést folytatott le. A magas ellenőrzésszám gyorsan emelkedő bejelentésszámban nyilvánult meg.

A könyvelőkkel szemben lefolytatott ellenőrzések számát tekintve ([URL5](#)) 2020-ban négy helyszíni és 36 kérdőíves ellenőrzés, míg 2021-ben 20 helyszíni és 146 kérdőíves ellenőrzés valósult meg. Az emelkedő ellenőrzési számok a könyvelők esetében is magasabb bejelentési hajlandóságot eredményeztek. Ugyanakkor, ha az adószakértőkkel szemben 2020-ban lefolytatott hat kérdőíves és 2021-ben három helyszíni és 14 kérdőíves ellenőrzést vizsgáljuk, megállapítható, hogy az ellenőrzések száma – habár számuk emelkedett – nem érte el azt a szintet, hogy az adószakértők tekintetében emelkedést okozzon a bejelentési hajlandóságban.

A felügyeleti szervezetek ugyanakkor erőforrás problémákkal is szembesülhetnek. A mintegy 36 ezer szolgáltató felügyeleti ellenőrzése nyilvánvalóan hatalmas kapacitásokat igényelne, amelyek egyik felügyeleti szervnél sem állnak rendelkezésre. Így a felügyeleti szervezetek egyetlen lehetősége a kockázatalapú kiválasztás bizonyos szempontok alapján. Szolgáltatótípusonként különböző szempontok szolgálhatnak az ellenőrzésre történő kiválasztáshoz. A PEI felügyeleti területe például figyelembe veszi az elektronikus Kijelölt Személy Nyilvántartás adatait, felhasználja a NAV adatvagyonát (például e-számla rendszer) és nyilvánosan elérhető adatokat az ellenőrzésre kiválasztáshoz. További ellenőrzések elrendeléséhez vezethet a pénzügyi információs egység tájékoztatása, amelyet bármely érintett felügyeleti szervnek megküldhet.

A felügyeleti szervezetek részére az FATF 2021 márciusában adott ki egy útmutatót ([FATF, 2021](#)) a kockázatalapú megközelítés alkalmazásáról, amely segítséget

nyújthat a felügyeleti szerveknek a megfelelő stratégia megalkotásában, a legjelentősebb kockázatok kiszűrésében és összességében a hatékonyabb felügyeleti tevékenység ellátásában. A PEI az útmutató alapján átdolgozta a teljes felügyeleti ellenőrzési és kiválasztási struktúráját, illetve az alkalmazott eljárásokat is átalakította.

A PEI felügyeleti szervének tapasztalatai alapján a szolgáltatók pénzmosás elleni rendszerrel kapcsolatos alacsony tudatossága is problémát okoz. Számos szolgáltató ugyanis – a több mint 15 éves szabályozás ellenére – nincs tisztában kötelezettségeivel. A PEI felügyeleti szerve által folytatott ellenőrzések tapasztalatai szerint 2021-ben az ellenőrzött szolgáltatók esetében 178 esetben nem került megküldésre a kijelölt személyre vonatkozó tájékoztatás. Az ellenőrzött szolgáltatók közül 35 szolgáltató egyáltalán nem rendelkezett belső szabályzattal, míg 214 esetben nem a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő (hiányos, régi) belső szabályzat volt fellelhető.

Több oka lehet annak, hogy a szolgáltató nem teljesíti még a minimumkövetelményeket sem (kijelölt személy bejelentése, belső szabályzat). Az egyik, hogy nem tud a követelményekről, a másik, hogy tud, azonban a szolgáltató szándékosan nem kíván erőforrástallokálni. Tudatos oktatással, képzéssel (például kreditrendszerbe integrált képzésekkel, folyamatos figyelemfelhívással) lehetne javítani az első kategórián. Az utóbb említett szolgáltatók esetében viszont csak a felügyelet által indított eljárások speciális és generális preventív eszközeitől lehet javulást várni.

Kockázatok

Egy tanulmány szerint (Bussmann & Vockrodt, 2016) az összes bűncselekményből származó vagyon 20–30%-a nem pénzügyi szolgáltatókon keresztül kerül tisztára mosásra. A leggyakoribb probléma a tényleges tulajdonos beazonosításának hiánya vagy hibás beazonosítása. A nem pénzügyi szolgáltatók pénzmosási szempontból történő kitétségét növeli, hogy egyes szolgáltatók felügyeletét önigazgatási szervezetek látják el (lásd kamarák), amelyek az általuk felügyelt szolgáltatóktól fogadják a bejelentéseket, és ezeket továbbítják a pénzügyi információs egységnek. Azonban az a tény, hogy az önigazgatási szervezetek rendkívül alacsony számú bejelentést tesznek, arra enged következtetni, hogy a pénzmosásra utaló adat, tény, körülmény nem kerül azonosításra.¹¹

---

11 Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities {SWD(2019) 650 final} 2.1.3. pont.

Egy, a Basel Institute on Governance által végzett friss kutatás ([URL6](#)) szerint a nem pénzügyi szolgáltatók alulteljesítenek a pénzügyi szolgáltatókhoz viszonyítva a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem területén. A nemzetközi és nemzeti normák és hatóságok jellemzően nagyobb figyelmet fordítottak a klasszikus pénzügyi intézményekre. Ugyanakkor nincs feltétlenül szükség pénzügyi intézmények szolgáltatásait igénybe venni, hiszen ingatlanok megvásárlásával, nemesfémek, műalkotások és nagyértékű használati cikkek vételével is rétegezhető a bűncselekményből származó vagyon. A kutatás három fő sérülékenységet azonosított: a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni szabályok, kötelezettségek nem kellő szintű ismerete, a szabályok hiányos alkalmazása, illetve a szolgáltatók gyenge felügyelete. Magyarország a bázei intézet 10-es skáláján a középmezőnyben végzett, 5,04 ponttal ([URL6](#)).

A nem pénzügyi szolgáltatók a náluk felhalmozott jelentős szakértelem miatt is kockázatot rejtenek. Egy adótanácsadókból, könyvelőkből és ügyvédekben álló csoport olyan bonyolult cégstruktúrákat, átutalási láncolatokat tud létrehozni legálisnak látszó ügyleteknek álcázva, azokat megfelelően szerkesztett dokumentumokkal alátámasztva, amelyek a felderítő szervek és nyomozó hatóságok részére rendkívüli kihívást jelentenek. Amennyiben a szolgáltatók összehangolják tevékenységüket, még nehezebbé válik felderítésük. Az ilyen, szakértőkből álló, pénzmosásra szakosodott csoportokat, szolgáltatókat nevezi a szakirodalom professzionális pénzmosóknak (professional money launderers – PML). Kiterjedtsége szerint megkülönböztethetők pénzmosó szervezetek, illetve a több szervezetből álló hálózatok ([FATF-Report, 2018](#)).

Az ilyen, pénzmosásra szakosodott szolgáltatók, illetve személyek természetesen szándékosan vesznek részt a pénzmosásban, valamint segítik annak elkövetését. A professzionális pénzmosók tisztában vannak azzal, hogy az érintett összegek bűncselekmény elkövetéséből származnak, ugyanakkor a pontos alapcselekménnyel (például kábítószer-kereskedelem, embercsempészés) nincsenek feltétlenül tisztában, és nem is vesznek részt az alapcselekmény elkövetésében.

Tevékenységük során szándékosan eltitkolják ügyfeleik valós kilétét, nem végeznek ügyfélátvilágítást.

Természetesen egy szolgáltató úgy is részt vehet pénzmosásban, hogy tudata nem fogja át azt, hogy az érintett összegek bűncselekmény elkövetéséből származnak. Egyszerűen csak hiányos a szolgáltató pénzmosás megelőzése területén szerzett tudása, vagy nem fordít elegendő figyelmet az ügyfél átvilágítására (például gazdasági társaságok esetén a tényleges tulajdonos személyének kilétére). Nagyobb ügyfélállománnyal rendelkező szolgáltatók esetén előfordul, hogy az ügyfelek kiszolgálásával foglalkozó alkalmazottak nem képesek a pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló indikátorokat azonosítani, vagy a szolgáltatónál nincs megfelelő szűrőrendszer kialakítva.

A felügyeletnek azokra a szolgáltatókra kell összpontosítaniuk, amelyek nem szándékosan vesznek részt pénzmosásban, hanem amelyeknél – a fent említettek miatt – gondatlanságból valósul meg pénzmosás, vagy annak emiatt rendkívül magas a kockázata. A szándékos bűnelkövetőkkel szembeni fellépés elsősorban a pénzügyi információs egységek és a nyomozó hatóságok feladata. Ugyanakkor, ha a felügyeletet ellátó szerv olyan szisztematikus problémákat, hiányosságokat tapasztal, amelyek szándékos bűnelkövetést feltételeznek, a pénzügyi információs egység értesítése mellett akár feljelentést is tehetnek pénzmosás bűncselekmény elkövetése miatt.

Nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelők

Anélkül, hogy a bizalmi vagyonkezelésre mint jogviszonyra részletesen kitérnék, speciális jellegük miatt szükséges szót ejteni a pénzmosás elleni rendszerben való elhelyezkedésükről.

A nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelők ugyanis különböznek a többi nem pénzügyi szolgáltatótól több szempontból is. Felettük nem gyakorol semmilyen hatóság, szervezet prudenciális kontrollt. Az MNB feladatköre kizárólag arra terjed ki, hogy – jogszabályban rögzített feltételek fennállása esetén – nyilván tartásba vegye a vagyonkezelőt és a kezelt vagyont. A nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelések esetén nem ritka, hogy a vagyonrendelő, valamint a vagyonkezelő és a kedvezményezett azonos személyi körből kerül ki vagy ugyanaz a személy.

A Pmt.-ben meghatározott feladatokat – mint az ügyfélátvilágítás, monitoring – magának a nem üzletszerű vagyonkezelőnek kellene ellátnia, amely nyilvánvalóan ellentmondásos. A vagyonkezelő ugyanis nem fogja önmagát bejelenteni a pénzügyi információs egységnek, hogy pénzmosás gyanús tranzakciókat hajtott végre. Ezen felül a pénzügyi információs egység, ha információt szeretne szerezni egy nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelésben lévő vagyonról, a vagyonkezelőt keresheti meg, például az összeg forrására vonatkozóan. Így viszont a Pmt.-ben foglalt felfedés tilalma¹² egyszerűen elenyészik, hiszen adott esetben egybe esik a vagyonkezelő és vagyonrendelő személye. Ezen lehetőségeket egyre inkább kihasználni látszanak a jelentősebb vagyonnal rendelkező magánszemélyek, illetve a tapasztalatok szerint egyes adótanácsadó cégek és ügyvédi irodák is „termékként” próbálják értékesíteni a nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelést. Ez akkor jelenthet problémát a szolgáltatóknak, ha nem tudják

---

12 Pmt. 54. §.

(vagy akarják) ellenőrizni a vagyonrendelő vagyonának forrását, és a vagyon adott esetben bűncselekményből származik. Amint láthattuk az adótanácsadók és ügyvédek nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelés esetén sem tesznek bejelentést.

További kockázatot rejt a vagyon forrásának eltitkolása, amely sok esetben célja lehet a nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelési jogviszony létrehozásának. Előfordulhat ugyanis, hogy a rendelt vagyon bűncselekmény elkövetéséből származik, és annak bizalmi vagyonkezelésbe adásával a vagyon elválna a vagyonrendelőtől, és adott esetben új tulajdonoshoz, a vagyonkezelőhöz kerül, aki nem végzi el a vagyon forrására irányuló vizsgálatot. A bizalmi vagyonkezelésbe adás tehát megnehezíti a vagyon forrásának feltérképezését.

A bizalmi vagyonkezelésbe adott vagyon felértékelése is visszaélésre adhat lehetőséget, ugyanis vagyoni értékű jog, vagy akár kriptoeszköz is vagyonkezelésbe helyezhető. A bizalmi vagyonkezelésbe adott követelés, know-how, vagy NFT (non-fungible token) valós értékének megállapítása jelentős nehézségekbe ütközhet. Az ilyen, értékkel bíró vagyonelemek értékesítése esetén tehát rendkívül nehéz megállapítani, hogy annak mennyi a valós piaci értéke, így esetleg nem történt-e túlteljesítés az adott vagyonelemért cserébe. Ez lehetőséget nyújt jelentős összegek látszólag legális mozgatására, mindezt egy prudenciális felügyelet nélküli bizalmi vagyonkezelés keretében, amelynek alapvető ismérve a „névtelenség”.

Kockázatok csökkentése

Felügyelet

Ahogy láthattuk, a felügyeleti szervek fontos szerepet játszanak a pénzmosás elleni küzdelemben. Azonban többségük alacsony kapacitással dolgozik a felügyelt szolgáltatók számához viszonyítva, továbbá számos felügyeleti szerv esetében érdekkonfliktus áll fenn (lásd kamarák). Jelentős hiányosság az egységes fellépés hiánya, amely jelentős sérülékenységeket okoz a pénzmosás elleni intézményrendszerben. Egyes felügyeleti szervek gyakorlatilag nem látják el funkciójukat, amely – többek között – a rendkívül alacsony bejelentésszámban nyilvánul meg.

Bizonyos felügyeleti szerveknek tehát hatékonyabb működési mechanizmusra kell átállniuk, több erőforrást kell allokálniuk a helyszíni ellenőrzésekre, illetve hiányosságok feltárása esetén arányos, de visszatartó erejű szankciókat kell alkalmazniuk. Ehhez elengedhetetlen a felügyeleti szervek, a nyomozó hatóságok, a pénzügyi információs egység és adott esetben a jogalkotó közötti kommunikáció, koordináció.¹³

---

13 FATF Recommendations Related to DNFBPs on Anti Money Laundering Assessment Normah Omar and Haslinn Hajudin – Journal of Economics, Business and Management.

A felügyeleti eljárások egységesítése is kívánatos, ugyanis például egy budapesti ügyvédnek és egy vidéki ügyvédnek is hasonló szabályok szerint kell eljárnia, így, ha két különböző területi szerv is folytatja le az eljárást, az eljárásnak és az esetlegesen alkalmazott szankcióknak közelíteniük kell egymáshoz.

Emellett a „jó gyakorlatokat” az egyes felügyeleti szervezetek kívánatos lenne megosztaniuk egymással, így többek között azt, hogy hogyan alkalmazzák a kockázatalapú megközelítést, milyen jellemzők alapján választanak ki egyes szolgáltatókat ellenőrzésre, milyen szankciókat alkalmaznak, történik-e utóellenőrzés.

Az öngazgatási szervezeteknek is be kell látniuk, hogy a szándékosan vagy akár csak gondatlanságból pénzmosásban, terrorizmus finanszírozásában részt vevő szolgáltatók kiszűrése szakmai érdek.

Oktatás

Több szolgáltató esetén látható volt, hogy öngazgatási szervezetek látják el a felügyeletet. Ezekben az esetekben adott az infrastruktúra a szükséges oktatások, tájékoztatók megtartására, amelyek, ha csekély mértékben is, de növelhetik a szolgáltatók pénzmosással szembeni fellépésének tudatosságát. Azon szolgáltatók esetén, ahol nem öngazgatási szervezet látja el a felügyeletet, az önszerveződő szakszervezetek, kreditpontos oktatásokra szakosodó cégek kiváló lehetőséget biztosítanak a szükséges tudás megszerzésére. Ugyanakkor azt is fontos kiemelni, hogy a felügyeleti szervek oktatási tevékenysége akkor éri el a célját, ha az oktatás során közvetített ismeretek a felügyeleti ellenőrzések során is visszaköszönnék.

AMLA

A felmerülő kockázatok csökkentésére természetesen egyes tagállamok is hozhatnak intézkedéseket, azonban az egységes európai uniós fellépés sikeresebb lehet.

Az Európai Unió is felismerte a különböző szolgáltatók pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás szempontú kitérttségét. Részben emiatt jön létre európai uniós hatóságként az Anti-Money Laundering Authority (AMLA). Feladata elsősorban a felügyeleti eljárások koordinálása és harmonizációja lesz amellett, hogy egyes szolgáltatótípusokat közvetlen felügyelete alá vonnak. Az Európai Bizottság hatásvizsgálati jelentése szerint három fő problémát próbál megoldani az új hatóság felállításával (URL7):

- egyértelmű és következetes szabályok hiánya,
- a felügyelet következetlensége a belső piacon,
- pénzügyi információs egységek közötti koordináció és információcsere elégtelensége.

Az új uniós hatóság hatékonyabb fellépést eredményezhet a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem területén, és konkrét, szolgáltatókra vonatkozó változásokat hoz. A hatásvizsgálat fokozott felügyeletet és magasabb szintű tudatosságot remél a kis-, közép- és mikrovállalkozások szintjén is, amely szükségyszerűen magasabb bejelentésszámot eredményez.

Összegzés

Látható volt, hogy a nem pénzügyi szolgáltatók jelenleg számottevő sérülékenységet jelentenek a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben. Számos szolgáltató szándékosan vagy gondatlanul vesz részt vagy segíti a jogtalan cselekményeket, miközben tevékenységük meglehetősen látens a nem egyéges felügyeleti fellépés miatt, amely további sérülékenységeket okoz. A jövőben változást hozhat a felügyeleti szervek hatékonyabb fellépése, illetve az Európai Unió új, pénzmosás elleni hatóságának létrehozása, amelynek a gyakorlatban is megjelenő tevékenységére jelenleg még nem lehet következtetni.

Felhasznált irodalom

-
- Ayling, J. & Grabosky, P. (2006). Policing by Command: Enhancing Law Enforcement Capacity through Coercion. *Law and Policy*, 28(4), 420–443. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9930.2006.00233.x>
- Bussmann, K.-D. & Vockrodt, M. (2016). Geldwäsche-Compliance im Nicht-Finanzsektor. *Ergebnisse aus einer Dunkelfeldstudie*, 138(5), 138–143.
- FATF (2021). *Risk-based Supervision*. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. Recommendations. <https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>
- FATF Report (2018). *Professional Money Laundering*. <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/MethodsandTrends/Professional-money-laundering.html>
- Norton, D. S. (2018). Suspicion of money laundering reporting obligations: Auditor compliance, or sceptical failure to engage? *Critical Perspectives on Accounting*, 50(1), 56–66. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2017.09.003>

- Omar, M. (2015). Recommendations Related to DNFBPs on Anti Money Laundering Assessment Normah Omar and Haslinn Hajudin. *Journal of Economics, Business and Management*, 3(2), 154–160. <https://doi.org/10.7763/JOEBM.2015.V3.173>
- Zavoli, I. & King, C. (2021). The Challenges of Implementing Anti-Money Laundering Regulation: An Empirical Analysis. *The Modern Law Review*, 84(4), 740–741. <https://doi.org/10.1111/1468-2230.12628>

A cikkben található online hivatkozások

- URL1: Országos Ügyvédkereső. <https://magyarugyvedikamara.hu/html/nyilvanos-kereso/>
- URL2: National Risk Assessment of money laundering and terrorist financing. <https://www.bmf.gv.at/dam/jcr:19c18523-a864-4e9b-97ef-bc30b4d705ca/National%20Risk%20Assessment%202021.pdf>
- URL3: Az ügyvéd feladatai. <http://www.bpugyvedikamara.hu/az-on-ugyvedje/az-ugyved-feladatai/>
- URL4: Etikai szabályzat. <https://www.adokamara.hu/etikai+szabalyzat.html>
- URL5: Felügyeleti szakterület által végrehajtott hatósági ellenőrzések 2020-2021. <https://peinav.gov.hu/hatosagi-ellenorzések/felugyeleti-szakterulet-által-vegrehajtott-hatosagi-ellenorzések-2020-2021>
- URL6: Ranking money laundering and terrorist of inancing risks around the world. https://index.baselgovernance.org/api/uploads/Basel_AML_Index_2021_FINAL_5a8093cbb3.pdf
- URL7: Bizottsági szolgálati munkadokumentum a hatásvizsgálati jelentés vezetői összefoglalója. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10289-2021-ADD-3/hu/pdf>

Alkalmazott jogszabályok

2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról
2012. évi C. törvény a büntető törvénykönyvről
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról
- 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv
- 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Nagy Z. (2023). A nem pénzügyi szolgáltatók a pénzmosás elleni intézményrendszerben. *Belügyi Szemle*, 71(5), 867–883. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.5.7>